

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theatrum Asceticum, Sive Meditationes Sacrae

Neumayr, Franz

Ingolstadii [u.a.], 1747

VD18 14516888

Meditatio I. Diliges Dominum Deum tuum, sive S. Franciscus Seraphicus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54686)

PRÆCEPTUM

AMORIS,

ARGUMENTUM

QUINQUE MEDITATIONUM

ANNI M. DCC. XLVII.

MEDITATIO I.

Diliges Dominum DEum tuum. *Marc. 12.*

S. FRANCISCUS SERAPHICUS.

ARGUMENTUM.

Per quinque gradus Augustinus (cujus Conversionem *pro Idea* perfectæ conversionis jam olim statuimus) factus est ex magno peccatore SANC-TUS, & MAGNUS, & CITO. Primum nempe pro gratia veræ poenitentiae ferventer *oravit*: deinde ex aspectu vitæ malè actæ graviter seipsum *exhorruit*: mox ab imminentibus salutis periculis abreptus est *in timorem*: postea *duce sancta spe* cum Filio prodigo rediit ad Patrem, in cuius amplexu denique facta CORDIS VERSIO admiranda *per Amorem* tam efficacem, ut deinceps Augustinum in Augustino nemo amplius reperisset. Eandem viam huc usque nos ivimus, & postquam per quatuor Annorum Meditationes quatuor priores passus consecimus, hōc Annō accingimur ad

Zzzz

quin-

quintum, totam Quadragesimam uni PRÆCEPTO AMORIS, quod primum & maximum est, considerando sacraturi. *Verba* Præcepti ex Marci c. 12. sunt: DILIGES DOMINUM DEUM TUUM EX TOTO CORDE TUO, ET EX TOTA ANIMA TUA, ET EX TOTA MENTE TUA, ET EX TOTA VIRTUTE TUA! *Verborum sensus* erit Meditationum *materia*, ita, ut in prima expensuri simus Amoris *causas*, in altera *naturam*, in reliquis *effectus*, ac *gradus*: sive (quod idem est) priores duas *de affectivo*, tres posteriores *de effectivo*. Amore instituemus; uterque enim præceptus est, uterque, ut satisfacias, jungendus, eoquod affectivus sine effectivo sit *fallax*, & effectivus sine affectivo *languescat*. Itaque in hac Quadragesima, DD. Sodales, tempus nostrum TEMPUS AMORUM erit, labor omnis *artem amandi* discere, in qua ut proficiamus facilius, in cujuslibet Meditationis Præludio comparebit ARTIS MAGISTER Christus ex *Cathedra Crucis* docens, & non tam verbô, quàm exemplo clamans *voce magna*: SIC DEUS DILEXIT: *exemplum dedi vobis*: SIC HOMO DILIGAT! Argumentô suavissimo, utilissimo, unice necessario eja! parate avidos oculos, promptas aures, corda ardentia desideriiis piis! etiam *in arte amandi* primus gradus solidi profectus est, *velle proficere*. Incipiamus.

Hodierna Meditatio prima Præcepti verba versabit: DILIGES DOMINUM DEUM TUUM! verba, quorum contemplatio S. Franciscum Assisiatem in Seraphinum mutavit, cum in montibus Alverniæ incensissimo spiritu identidem exclamaret: DEUS meus, & omnia! DEUS meus, & omnia! eritque adeo hujus Meditationis

Materia: Exclamatio S. Francisci Seraphici:

Puncta duo: 1. DEUS meus!
2. Et omnia!

Fructus: Altissimus de DEO conceptus, & appetitio.

Propo-

Propositum : Cū aut cupido placendi, aut metus displicendi homini nos ad peccatum incitabit, utemur tēferā S. Michaëlis ad robur animi sustentandum aptissima : **QUIS UT DEUS ?**

PERSONÆ.

S. Franciscus Seraphicus.

Frater Ægidius Socius ei charissimus sanctissimè simplex.

Moronus latro in iisdem montibus à Francisco conversus, uti ejus vita apud P. Croiset S. J. testatur.

Comes Orlandus de Catana, qui Sancto inter montes Alvernia Monasterium edificavit.

Landinus Orlandi Cubicularius contemplationis uti imperitus, ita contemptor, ideòque Francisci derisor.

PROLOGUS.

Rationi Præceptum Amoris intelligere cupienti Fides Doctorem optimum in Cathedra Crucis exhibet.

Fides. Ratio.

Ratio. **S**illete femini-verbii; * Circa quæstiones, & pugnas verborum Obtunditis aures, atque animum!

Porro unum est necessarium: Luc. 10.

DILIGES DOMINUM DEUM TUUM!

(Sic lego in Lege) **

DILIGES EX TOTO CORDE TUO !

DILIGES EX TOTA ANIMA TUA !

DILIGES EX TOTA MENTE TUA !

Zzzz 2

ET

* Abjicit libros complures cum impatientia, ** Legit ex Bibliis.

Theatrum bibliothecam refert, in qua Ratio interpretes Præcepti Amoris, qui satisfaciant, frustra requirit.

ET DILIGES EX TOTA VIRTUTE TUA!

Hoc est præceptum PRIMUM,

Præceptum MAXIMUM:

Hoc, ô boni, * docete me observare,

Cætera impunè omnia licebit ignorare.

A R I A.

Hem! quanta librorum farrago!

In tantis quid quæro? quid ago? ...

Doctrinarum omnium

Verbum est compendium:

Docear AMARE!

Ars artium ars est Amoris:

Docere (est munus Doctoris)

Quæ sint artis *regule*,

Unde profecturam me

Liceat sperare:

Docear AMARE!

Fides. Jo! placent pia desideria! ... **

Salve Soror charissima!

Video occupatam, & *turbatam* erga plurima.

Ratio. Cùm Pater optimus *Prodigam* recepit in gratiam,

Jussit me, diligere se.

Igitur jam

Tempus meum, ô Soror,

Est *tempus Amorum*, Ezech. 12.

Adeoque *tempus turbarum*, & *tempus curarum*,

Donec inveniam, qui *ad regulam*

Suavissimos motus amantis animæ

Docuerit componere.

Fides.

Ad Auctores librorum. ** Scorsim.

Fides. Amanti longa nimis via est per praecepta,
Brevior per exempla: omitte caetera,
Huc oculos conjice: hic liber docebit omnia. *

Ratio. Heu! Amor meus Crucifixus est!

Fides. Ecce: qui jussit amari se,
Ipse prior amavit te,
Et amavit EX TOTO CORDE SUO!
Amavit EX TOTA ANIMA SUA!
Amavit EX TOTA VIRTUTE SUA!
Exemplum dedit: sequere!
SIC HOMINEM DEUS DILEXIT:
SIC HOMO DEUM DILIGE!

A R I A.

I.

Caelum, terra, obstupesce!
Inferi tremiscite!
DEus, (homo exhorresce!)
Potuit diligere,
Et dilexit (Crux est testis)
TOTO SE dilexit te!
Redamantes! ubi estis! ...
Eja! SIC diligite.

2.

SIC amare docet DEus:
Vide, clamat, vide me!
Unus est affectus meus:
TOTO CORDE amo te!
Nihil SUPRA est, quod amo,
Nihil amo PRÆTER TE!
Et te SINE MODO amo!
En! amoris regule.

* Exhibitio.

Zzzz 3

Ratio.

Ratio. Enimverò intelligo,
 Et bona est interpretatio:
 Amor meus, amabo te,
 SICUT tu amâsti me!
 DEum *toto corde* diligere,
 Est, nihil diligere *supra DEum*,
 Nihil diligere *præter DEum*,
 DEum autem *sine modo* diligere
 Sufficit: quod volebam, didici,
 Et continuò ad pedes Domini
 Cum Magdalena incipiam exequi.

Fides. Laudo consilium:
 Non est *schola Amoris* aptior,
 Non Magister peritior. *
 Eja! huc festinate,
 Quotquot amare prudenter, & sapidè
 Cupitis perdiscere!

A R I A.

Invito ad scholam Amoris:
 Discite amare!
 Res plena est iusti doloris.
 Artem ignorare,
 Cujus defectus
 Pravos affectus
 In cordibus facit regnare:
 Discite amare.
 Plerique amantes amentes
 Nobilem in vano

* Claudicuz,

Affectum

Affectum objecto figentes
 Impetu non sano
 Agunt, aguntur,
 Furunt, rumpuntur!
 Vis scire, cur vivant amarè?
 Nesciunt amare.

MEDITATIONIS I.

De S. Francisco Seraphico

PUNCTUM I.

DEUS MEUS.

SCENA I.

Franciscus. Ægidius.

Franc. **Æ**Gidi Frater! æstuat pectus hodie ardentius solito,
 sic, ut vita in fastidio, mors in desiderio sit: beata
 mors, quæ me Dilecto jungat meo! O DEUS, quis ut tu,
in te? .. O DEUS quis ut tu, *erga me?* ... *Ægid.* Tangis gemi-
 num punctum, Pater, momenti summi: Quis sit DEUS *in se*, &
 quis *erga me*. Ah! si intelligam bene, fieri poterit, ut Amor frigeat?
Franc. DEUS MEUS, iussisti, ut amem te: da, quod ju-
 bes! da ut toto corde, tota anima, tota mente, totis viribus
 amem! .. O verè præceptum *maximum*, quia solius DEI. Ægi-
 di, Reges nostri præcipere, *ut obediamus*, possunt: *ut amemus*-
 cupere, & mereri possunt, jubere non possunt: Solius DEI est
 amari velle non solum *titulò meriti*, sed etiam *titulò præcepti*: So-
 lus

lus DEus est cordium Dominus. *Ægid.* Sequitur, quòd sicut ex pluribus titulis crescit amandi obligatio, ita crescere debeat satisfaciendi sollicitudo. *Franc.* Et quidem sollicitudo satisfaciendi cum perfectione! Amor DEI non modò præceptus est, sed & *Finis* omnium præceptorum, ita ut cætera præcepta omnia sint *mera media*, quorum adminiculò præceptum Amoris certius, facilius, perfectius impleatur. *Ægid.* Paucissimi, credo, hanc doctrinam intelligunt: plerosque ut servant decalogum, *timor*, non amor impellit. *Franc.* Idem timor, ut servant *ex Amore*, impellat; nam nisi *ex Amore* servant, utique præceptum primum, & maximum non servant: unde erit salutis spes? Frater mi, *Et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuerò, nihil sum!* 1. Cor. 13. Itaque hic ordo est in via gratiæ: *Timor* trahit in rectam semitam: *Obedientia* comitatur: *Charitas* excipit, & *veste nuptiali* induit animam, sine qua nemo in cœna magna comparet impunè. *Ægid.* Quasi diceret: *initium* Sapientiæ timor est, *obedientia medium*, *charitas finis*, ita, ut neque timor, neque obedientia DEO placeat, nisi quæ exercetur, vel *QUIA* Charitas imperat, vel *UT* Charitas reviviscat, nutriatur, aut crescat. *Franc.* Rectè percepisti, quod volo. Vides, quanta sit Amoris *necessitas*, utique maxima, quia præcepti maximi. *Æquitas*, *honestas*, *utilitas*, *jucunditas* ut pensentur, non est opus ingenio. Amorem sui certè omne bonum velut suo jure sibi exigit; igitur ut bonum majus ametur plùs, & bonum summum ametur summè, quid est *æquius*? deinde amare, est ei, quem amas, cor donare, quod Amoris est sedes: porro DEI est cor nostrum *Jure effectiois*, quia pro se creavit, *Jure emptionis*, quia pretiò magno redemit, *Jure donationis*, quia libera voluntate, quam infantes in baptismo juravimus, confirmavimus adultè servitutis obligationem: quid est *honestius*, quàm quod tot nominibùs DEI est, DEO reddere? facimus, quod *Justitia* postulat, & *vera Sapiencia* summis laudibùs commendat. *Accedit utili-*

utilitas, quippe omnia bona veniunt animæ pariter *cum Amore*: Diligentes se diligit DEUS, & nunquam est sterilis illius dilectio, qui etiam *super odientes se* Solem oriri facit. Et *Jucunditas* quanta est Charitatis! dulcescunt ipsæ molestiæ: nescit Amor, quid jugum, quid labor, quid dolor sit. *Ægid.* Nihil ergo Amoris Exercitium nisi *difficultas* sufflammat. *Franc.* Difficultas? mi Frater! quanto igitur tempore, quantis sumptibus, quanto labore, ut ames, est opus? *Ægid.* Nullo utique: sed nimirum qui sensibus ducimur, non facile *objecto invisibili* Amorem affigimus abstrahendum *per vim* ab objectis, quæ oculos feriunt. *Franc.* Assentirer *Ægidio*, si *merum animal* essem. Nunc, DEO sint laudes! pars mei præcipua *Spiritus* est, Spiritus non cæcus sanè, sed qui oculos habet ab oculis animalis diversos: his oculis cælos pervideo, & Divinitatem intueor, quasi per speculum quidem, & in ænigmate, sic tamen, ut ipsa caligo admirabili luce resplendet. In hac caligine RATIO, & FIDES DEUM meum mihi exhibent: video invisibilem, video, & admiror, & amo, & laudo, & amplector, & teneo illum, & in illo deficio! *Ægid.* Tibi, Pater, hæc facilia sunt, quippe qui Aquila magnarum alarum es, quibus usque ad inspectionem Divini Solis te evehis: Sed simplex Fraterculus, qui instar cochleæ humi repit, trahens cor in terra, quomodo se attollet? *Franc.* Mendax ignavia mentitur te talem tibi. Qui præceptum Amoris promiscuè omnibus promulgavit, omnibus necessarias alas ad volatum, & oculos ad sui aspectum dedit: *in usu* differentia est: *ad usum* te excita. Eja! volemus simul! *Ægid.* Trahe me! *Franc.* Hic sta! .. brachia in Crucem forma! .. oculos cælo fige! .. jam dimitte corpus, & spiritum colloca ponè ad Thronum DEI! .. descende iterum, & in abyssu tui nihili submerge te! .. inde fide viva clamore interno de profundis clama: DEUS MEUS! .. habes verbum breve, sed sensum gravem, qui tuæ contemplationis materia sit. DEUS vox est, cui respondens Idea *Amorem estimationis*

A a a a

mationis

mationis, MEUS vox est, cujus ruminatio *Amorem tenerrimæ affectionis* exsuscitat. DEUS in SE quis est? quis non est? intue-
re aspectu fixo, & admirare! lauda! plaude! DEUS ERGA TE,
quis fuit? quis est? quis erit? adora! stringe! ama! .. Habes,
unde occupes te: jamque liber es: stans, sedens, flectens, am-
bulans, situ, quo voles, utens ruminare, quæ dixi: ego à te di-
visus argumentum idem solitarius masticabo. DEUS! DEUS
MEUS! da, ut gustent, ut videant te servi tui!

S C E N A II.

Ægidius. Orlandus. Landinus.

Ægidius. DEUS IN SE quis est? quis non est? .. juva me cæ-
lum! ingredior lucem caliginosam, quâ septus
meipsum perdo! .. video DEum, & non video, nam DEUS IN
SE nihil est eorum, quæ video! .. velut ex alta rupe pendens
intueor immensum mare, cui totus globus terraqueus quasi gra-
num piperis innatat: intueor, & oculi præ stupore deficiunt! ..
Orland. Ægidium video. Ecce! in contemplatione absorptus
est. *Ægid.* Inspicio per infinita spatia diffusum ignem, qui to-
tum orbem communi ardore complectitur, & placidissimis flam-
mis involvit: liquescit animus in hoc aspectu! ubi sum? .. *Land.*
Phantasmata loquitur cerebri delirantis. Here, opportunè nos
huc attulimus: tandem oculis tuis credes, quòd homines fana-
ticos foveas, qui imaginationem cum contemplatione confun-
dunt. *Orland.* Sile modò: patebit, num verum dicas. *Ægid.*
Ascendo à terra sursum! prò! ut sensim vanescit orbis! .. jam in
punctum se contrahit! .. *Land.* Enimverò idem somnium me
nuper tenuit. *Orland.* Silentium impero: non tu parebis? *Ægid.*
Video Dominum in media luce! in Sole posuit tabernaculum
suum: terra scabellum pedum ejus: in femore scriptum lego:

Rex

Rex Regum, & Dominus Dominantium! mille millia, & decies centena millia Angelorum circumstant ad obsequium! O Majestas! ô splendor! ô ignis sacer! ô mare Divinum! cum te non possim capere, cape me!... *Orland.* Audis, Landine, quàm sublimem de DEo sensum simplex fraterculus foveat? *Land.* Quod audivit, garrit, quin intelligat voces. *Ægid.* O gaudium! ô suavitas! ô dulcedo aspectûs! ô DEus, ô si te homines nôssent, ut es in te! Ah! vix per umbram te video, & jam ferendis deliciis non sufficit pectus! satis est, Domine, pro Ægidio satis! heu! verba non suppetunt simplici homulo, ut exprimam, quàm te amem! quàm de te gaudeam! quàm desiderem tibi placere! *Orland.* Eja! non tibi hic fervor placet? ego jam simili igne ardeo. *Land.* Ego plùs quàm antè frigesco. *Ægid.* O si cor meum cor unum cum corde Francisci foret! Domine, ille suppleat, quod deest mihi! Francisci suspiria sint mea suspiria, affectus Francisci affectus mei, verba Francisci verba mea! *Orland.* Ægidi, totus candescis hodie: quis ardor habet? *Ægid.* Ah! Domine, quas delicias turbas? de cælo in cœnum detrahis felicem spiritum! ubi fûi? *Land.* In concavo lunæ utique, inter Angelorum choreas. *Orland.* Redire tibi licet ad tua gaudia, modò ad Franciscum duxeris: lubet pernoctare vobiscum, & virum sanctum de rebus animæ noctu cum Nicodemo consulere: diem, ut fit, aliæ nobis nugæ rapiunt. *Ægid.* Subire cellulam lubeat: requiram virum: lætus excipiet gratissimos hospites. *Land.* Et cœnam, cubile, lectum dabitis Comite Orlando dignum? *Ægid.* Nolite solliciti esse: noctem jucundam agemus, belluaturi strenuè, usque ad plenissimam ebrietatem, quam placidissimus somnus excipiet inter plausus, & cantica. *Land.* Insignis devotio! & bonum propinabitis vinum? *Ægid.* Suavissimum, generosissimum, omni Cretico, Massico, Falerno melius. Si placet, introducam vos in nostram cellam vinariam, ut ibi gustetis, quod narro. *Land.* Huc usque stupidos homines credidi: jam insuper hypocritas video. *Or-*

A a a a 2

land.

land. Tu stultescis, Landine, qui malè interpretaris idioma, cujus ne quidem primas litteras didicisti. *Ægid.* Iste, credo, credit mentiri me vobis! at age, bone vir, sequere me! inebriabo te *vinò compunctionis*, & dilatabitur cor tuum: cantabis Domino canticum novum, quod nunquam cecinisti, discésque experimento, quàm suavis sit Dominus contemplantibus se. *Land.* Nugator es: ego non intelligo istas voces. *Ægid.* Propterea in parabolis loquimur, ut, qui *vita Amoris* non assueverunt, ex deliciis corporis delicias animæ utcunque metiri possint. Jam sine parabola dico tibi: cœna, quam dabimus hero, spirituale convivium erit, quod sequetur spiritualis ebrietas, & mysticus somnus. *Land.* Sile frater: jam satur sum. *Ægid.* Satur? à filiis nempe: scilicet quia cibus nobilior homini animali non sapit. *Land.* Homini animali! num tu non es animal? *Ægid.* Etiam, sed non merum animal: curo, ut anima animali imperet, non animal animæ. *Land.* Jactantia vetus! at quidquid in verbis ludas, illudis tibi: anima immersa carni non potest non (ut ita loquar) animalizare: sensus rapiunt invitam pænè. *Ægid.* Sic est, nisi per vitæ contemplativæ exercitamenta didicerit ex lacuna emergere, & assumptis alis assueverit habitare *in foraminibus petræ, in caverna macerie*, Cant. 2. Ibi spiritus cum cœpit epulari, desipit omnis caro, & quidquid titillat sensum, abjicitur cum nausea. *Land.* His verborum coloribus dementâstis herum meum; scio, & doleo: me non capietis, quia neque ego capio, quid sit contemplari, neque quòd in contemplando possit voluptas esse. *Orland.* *Ægidi*, cum homine ignorante, & superbo agis: doce ad captum, quæ Franciscus te docuit. *Ægid.* Tu non capis, quid sit contemplari? non habes intellectum? intellectus est oculus animæ: hòc oculo intueri DEUM, est contemplari: & adèd *contemplatio* denique est *simplex intuitus veritatis revelatæ cum admiratione, & amore*: quid? difficilis captu hæc descriptio sit? *Land.* Hebraicè loqueris. *Ægid.* Igitur vernaculâ utar. Eu-
ge

ge vir bone, nunquid uxorem habes? *Land.* Habeo. *Ægid.* Et formosam? *Land.* Pro me satis: quid ad te, Monache? *Ægid.* Nunquam illam intueris aspectu fixo? *Land.* Curiosus est homo. *Ægid.* Et cum sic intueris, nunquid admiratio venustatis semovet, & ex admiratione amor accenditur, iterumque ex amore cupido repetendi intuitum, & ex repetito intuitu novus amor? quid? non est hoc loqui vernaculè, & sic loquentem intelligis demum: aut an ne sic quidem? *Land.* Imò satis: sed quorsum tu talia? *Ægid.* Nimirum sic ego contemplor DEUM: & contemplatio amorem gignit, amor autem novam sitim inflamat iterum, iterumque intuendi Dominum *decorum nimis*, infinities *amabilem super amorem mulierum*, 2. Reg. 1. DEUS MEUS *objectum* intuitus mei est, *modus* admiratio, & Amor, *effectus* liquidissimum animi gaudium, *fructus* contemptus omnium, quæ DEUS non sunt. O DEUS, quis ut tu *in te!* . . . O DEUS MEUS, quis ut tu *erga me!* Sed quò abripior! . . . requirendus mihi Franciscus est.

S C E N A III.

Orlandus. Landinus.

Orlandus. **P**erge! sapias frater mi, & si talis discipulus est, con-
jicio, quantus Magister sit. *Landine*, quis est animus tibi? *Land.* Here, totum turbavit Ægidius, & tu magis, qui hominem audacissimum laudas. Ego sentio cum multis sapientibus, & credo, quòd isti contemplantes in phaleris verborum plus placeant sibi, quàm ratio vitæ meretur. *Orland.* Non rectè judicas: propterea huc adduxi te, ut experienciã doctus errorem dedisceres. Vita contemplativa VITA AMORIS est, quam qui elegit, haud dubiè optimam partem elegit: vitam elegit illi similem, quam olim æternum vivemus in cælis. O vita felix! ô sanctum otium! ô beata conditio, cujus una occupatio,

Aaaaa 3

&

& omne negotium est AMARE. *Land.* Bene! bene! relinquamus igitur Coelitibus hoc negotium, & illis, quos procul à curis sæculi ad eremum vocavit DEUS: tibi, qui tot ditionum es Dominus, incumbunt labores alii, quibus ut satisfacias, vix reperias interdum horam, quâ obiter de DEO cogites. *Orland.* Molevolus es mihi tu, qui vis, ut perpetuò me transtris alligem, quin respirem aliquando liberiùs à misera sorte remigum, ad illos me transferens, qui sine labore provehuntur, in marium, portuum, fiderum prospectu quietè, ac liberè se oblectantes. Equidem scio, quòd non sim eremo natus; verùm, Landine (ita me frequentior conversatio cum Sanctis docuit, & usus convicit) hoc Animæ est contemplatio, quod somnus corpori: postquam has delicias indulsi spiritui, redeo alacrior ad mea tædia, laborique, quem Ratio Statûs imperat, sic impendor feliciter, ut uno die plus præstem, quàm si nulla quiete sacra refocillatus integrâ hebdomadâ laborâssem. Tanti est observare Sapientiæ dogma: *Omnia tempus habent.* Eccl. 3. Age, abjice præjudicia, quibus contra contemplationis æstimationem animus obstinatur! ad delicias adduxi te: magnas, singulares, cælestium æmulas pro hac nocte Franciscus spondet: læti erimus! certum est ex Ægidio præfagium mihi.

S C E N A IV.

Orlandus. Landinus. Ægidius.

Ægidius. Heu! Domine, grave malum denuntio. *Orland.* Nempe quod? *Land.* Hem! læti erimus. *Ægid.* Dum Franciscum requiro, repentè ex colle despicienti in vallem, se mihi Moronus exhibet, magnis passibûs huc adproperans. Festinate in latebras: tempus monet, & latronis ferocia. *Orland.* Solus accedit, an cum comitibus? *Ægid.* Solitarium vidi, & vul-

tu

tu torvo nescio quod facinus meditantem: nam armis omnis generis accinctus ambulat. Fugite! *Orland.* Apage fugæ dedecus! Landine, strictis gladiis in hostem imus. *Land.* Sequor ducem: sed tu hinc disce, here, quid tibi familiaritas cum his Fraterculis proffit. *Ægid.* Non sino ire, nec DEUS finit. Orlande, ut iste locus alterna foedetur cæde, Franciscus nolit. Latere juvat: sequimini me! in avia abducam, unde securi spectabitis Moroni consilium: ego examinabo. *Land.* Neque metuis tibi? *Ægid.* Viator nudus prædonem non timet. *Orland.* Bene mones: præcipite impetu agendum est nihil: sequemur te. *Ægid.* Possētis intempestivâ audaciâ evertere magnam spem, quam de conversione hominis scelerati Franciscus concepit. Sæpius ille ad virum invisit, nec audit invitæ salutis monita: Fortè hæc est hora, quâ misereri animæ misericors DEUS constituit. *Land.* Rem magnam præstas, ex lupo si agnum facias. *Ægid.* DEUS faciet. *Orland.* Utinam venire liceat in lætitiæ partem, & congratulari Francisco de peccatore poenitentiam agente! *Ægid.* Utinam! en! hoc est latibulum.

S C E N A V.

Moronus. Ægidius.

Moronus. **A**Udivi humanas voces: tene pedem Morone! fortè ministri Justitiæ sunt, missi, ut te rapiant ad tribunal. *Ægid.* Audisti humanas voces, & terreris infelix: quousque te undique Divinæ voces circumsonant, & aures obturas? *Mor.* Tu es Ægidi? nihil metue: hodie bonus sum: Franciscum velim, ubi est? *Ægid.* Franciscum vis: nempe ut cum jactura temporis inanibus spebûs fallas? nemo sapiens libenter littus arat, aut lavat Æthiopem: Franciscus DEO vacat, non tibi. *Mor.* Scio, quòd DEO vacet: nam hisce oculis vidi cursantem per montes, & valles: his auribûs audivi silvas im-
plen-

plentem gemitibus, & clamantem clamoribus miserandis: O DEUS, quis ut tu *in te!* .. O DEUS MEUS, quis ut tu, *ergame!* .. ô si te homines nôssent! sed eheu! Amor non amatur! .. Ægidi, crede mihi, sic viscera commovit ista vociferatio, ut tandem statuerim me ipsi dedere. Itaque secutus currentem fui, certus hæc instrumenta iniquitatis adsternere sacris pedibus. Verùm dum arma colligo, ille evanuit mihi; viam ergò ingressus ad cellulam fui: non est intus? Ægid. Hypocrisin iste habitus loquitur: quod facis, fac, & quoniam perire lubet, peri, sic me jubet Apostolus loqui: *qui non amat Dominum Jesum Christum, sit anathema!* 1. Cor. 6. Mor. Ferox es mihi tu: mitior, spero, Franciscus erit, & mitissimus DEUS, quem ille truncis, ac petris adeò amabilem prædicat. Ægid. Etiam ego mitis sum seriò pœnitenti: sed de te suspicor, ne odor prædæ huc adduxerit. Unde probabis te?

S C E N A VI.

Franciscus, Moronus. Ægidius.

Franciscus. **O** Cautes! Ægid. Quanquam ecce Franciscum audio! Franc. O rupes! Ægid. Ipsi te proba! Franc. O saxa, tandem liquecite in Amorem! Mor. Ipse est, probabo me! Franc. O DEUS! vox grandis! Ægid. Uterque condimur: audiamus, quò Spiritus virum efferat. Mor. Audiam, & observabo, ut ampliùs efferveat cor in pœnitentis affectum. Franc. O DEUS! quis ut tu IN TE? .. *DEUS es, unus DEUS, trinus DEUS, quanta habeo incitamenta amandi te, propter te!* .. DEUS es! quid dico, cùm dico: DEUS ES! Dominum nomino, cui omnia suam originem debent, quæ sunt, & qui suam originem nulli debet: Dominum nomino non unius provinciæ, non unius regni, non solius mundi, sed cæli, & terræ, sine restrictione, sine conditione, sine vinculo: ita mihi natura loquitur,

tur, ita sensus populorum, ita Ratio. Cùm tonat cælum, cùm scindit scopulos fulmen, cùm tellus dehiscit, enimverò ne Pharaò quidem clamat: *Nescio Dominum!* sed *rogate Dominum pro me!* etiam impiissimus ingeminat. Hæc vox *naturæ* est, & adeò *vox communis*, ut in adversis nemo sit, qui non oculos in cælum jactet, sive ut opem petat, sive ut blâsphemet saltem! Detestor impios! sed hoc admiror, quòd neque in impiis deficiat *Ratio*. Eja! quam lucem inhabitat, qui ne quidem ignorari ab ignorantibus potest! ô plausus cordis mei! ô jubilus! ô lætitia! *Mor.* O cæcitas cordis mei! ô perversio! ô miseria! .. *Franc.* Et qui tantus est, UNUS est! exulta anima! unus est *necessarius* tibi, & unus *sufficit!* ô Coelites, quæ lux de cælo circumfulget me si bitò! unus est *necessarius*, qui si non amat me, æternum *miser* sum: unus *sufficit*, qui si desertum ab omnibus tuetur solus, *beatus* sum! Veritas læta! ab uno pendeo! in uno quiesco! miseret me tui, quisquis pluribus indiges! *Mor.* Utinam sensus idem fuisset mihi! *Franc.* Verùm qui unus est, ut sit SUMMUS, insuper trinus est, ut sit FELIX: nulla est sine societate felicitas, ut nec sine cognitione, nec sine Amore. Nunc utinam ex angustiis corporis dimissa mens evolare in tertium coelum posset, quantis deliciis innatarem, de facie ad faciem videns, quàm beatus sit DEUS, quem amo! amo autem? certè *amari* meretur, quia UNUS DEUS est: nemo Amore dignior: *amari solus* meretur, quia UNUS DEUS est: & *amari sine modo* meretur, quia TRINUS est. Trinitas omnem gratulationis materiam habet: Trinitas demonstrat, quòd DEUS, ut felix sit, re nulla indigeat extra se: Trinitas docet, quòd DEUS sit bonum, in quo sunt omnia bona! talis est DEUS IN SE, & quis est similis ipsi? quis dignior *Amore æstimativo* super omnia! ... *Mor.* O Francisce! utinam ego habeam oculos tuos! *Franc.* Sed jam file Ratio, file Fides! tu loquere Charitas! O DEUS, ô si te homines nôssent, qui sis *in te!* .. quare autem ignorant te? .. quare ego hanc ignorantiam

fio

Bbbbb

tole-

tolero! ô ut tantum sit robur vocis, ut ab Oriente usque in Occidentem audiar! ibo! ibo (nam cur uni me valli includo?) ibo per provincias & regna, & dicam obviis: quousque dissipatis amores vestros? DEum amate *super omnia*, quia DEus est! *præter DEum* amate nihil, quia *unus* est! DEum *sine modo* amate, quia *trinus* est, & licet vestro amore non indigeat, tamen à vobis amari cupit! *Ægidi!* *Ægid.* Vocor: tu sequere paulò post, *Franc.* *Ægidi!* *Ægid.* Ecce ego! quid imperas Pater? *Franc.* Ubi eras? *Ægid.* Amores tuos ex angulo arbitrabar. *Franc.* Frigidus Amor est, qui non accendit: imus per orbem terrarum, accendimus omnia, & inflammamus. *Ægid.* Sequor alacer. Unum obsecro, ne ex hac silva abeas, quin tecum Moronum trahas: aut quid? qui vastum orbem complecteris animò, num æquum est, ut animam excludas cellæ vicinam tuæ? *Franc.* Rectè exprobras. Jam decem dies hic DEO vaco: & adhuc inimicum DEI patior ad latus mihi, latronem fero? ignavia morte digna! utinam sanguine profuso eluam! occurram leoni rabido, discerpam, immolabo Amori, armatus Amore. *Mor.* Me, nifalor, hæ minæ feriunt. *Franc.* Te omnino, te Morone armatum inermis provocho ad certamen! arma expedi: pugna est decretoria: alteruter dum ceciderit, non erit duello finis. *Mor.* Vixisti Pater: jam ante pugnam cado ad pedes tibi, & expecto, quid velis. *Franc.* Non ultra vanis me verbis ludes: tandem & sanctus Amor fit sanctus furor: poenitet fuisse lenem, & in tantis injuriis DEI mei diutiùs, quàm erat par, patientem. Surge infelix! jam nulla est spes pacis super, nisi in mea, aut tua morte: alterutrâ placari victimâ Numen offensum debet. *Mor.* Quoniam sic mecum agitur, exarde furor! tot reus cædium iterum in cædem stringatur mucro! *Franc.* Eja! hic fulgor placet! *Mor.* Qua parte corporis vis figi ferrum? gulam scindam? pectus fodiam? aut rimer viscera? *Franc.* Cor seca, impie, cor seca, ut videas, quàm te pro DEO amem. *Ægid.* Prò Superi! quæ hæc est

est scena! *Mor.* Errâsti, Pater! meum, non tuum sanguinem hæc fida sitit: expecto sententiam. *Franc.* Erras, Frater! non est Sacerdos idem, & hostia, quæ offertur: à me occidi debes, aut me occidere. *Mor.* Igitur cape cultrum, & capulo tenus immerge pectori: sic erit finis scelerum, quæ patravi. *Franc.* Rursum erras: mori *per moram* debes, hæc stat sententia. Si renuis, age, irruere, & de severo Judice vindictam sume. *Mor.* Quidquid decreveris, mite supplicium erit: abite arma impia! in potestate sum. *Franc.* Igitur rem serio agimus. *Ægidi,* solve funem, & ligatum hominem ad crucem trahe! *Ægid.* Patieris imperium? *Mor.* Ecce manus, & pedes habes. *Franc.* Decrevi mortis genus illo, quò reos Justitia humana plectit, horrore quidem mitius, sed diuturnitate molestius. Vives Morone, ita tamen, ut quotidie moriaris. Procumbe humi, & donec redeam, recogita omnes annos tuos in amarissima amaritudine animæ tuæ! Materia tui affectûs sit DEUS TUUS erga te! cogita, qualis fuerit, qui ab æterno cogitavit de te, qualis sit, qui patienter ad eum te expectat in tempore, qualis futurus sit, qui te judicabit pro æternitate: in singulis incitamenta teneri affectûs, & acerbi doloris habes. *Mor.* Habeo, meditabor: tu mihi salubres motus à coelo impetra.

S C E N A VII.

Franciscus. Ægidius. Orlandus. Landinus.

Franciscus. **O!** Qui latronem exaudisti ad latus pendentem tibi, huic quoque spem dedisti prostrato ad pedem crucis. *Ægid.* Jo victoria! in partem gaudii Orlandus etiam, & Landinus veniant. *Franc.* O quis te bonus Orlande genius hodie adduxit mihi, ut spectâculum videres dignum plausu totius coeli! *Orland.* Audivimus, & vidimus omnia, Pater: quò cordis jubilo, lingua explicare non potest. Dedisti scenam, quæ

Bbbbb 2

quem

quem non recreat, non amat DEUM: laudetur *super omnia* amabilis, imò *solus* amabilis, & *sine modo* amabilis DEUS! Amoris incitamenta percepi, fructum spectavi: ô faciat in me Amor similem metamorphosin! Amo te, DEUS, quia DEUS es, quia unus, quia trinus *in te*! Ah! amem amplius, neque *appretiative* tantum, sed etiam *intense* amem! *Franc.* Intendet se tantum amor, quantum contemplatio. Placet intrare mecum, & hanc noctem Amori dare? *Orland.* Propterea huc me attuli. Landine, quæ mens est tibi? nam si consilium displicet, redire per me in castrum, priusquam noctescat, licet. *Ægid.* Attonitus mihi videtur homo. *Land.* Et verè sum. Sic me sibi spectaculum, quod vidi, rapuit, ut facile jam contemplantibus credam, quòd detur extasis. *Orland.* Novus est fructus: speremus adhuc majorem. *Franc.* Incipientibus, proficientibus, perfectis, nemini non, Exercitium Amoris prodest: Moronus probat: exerceamur! *Omnes.* Exerceamur! & omne tempus vitæ posthac nobis *tempus Amorum* sit!

CHORUS.

De Reformatione Megacosmi consultatio.

Megacosinus. Zoroastres. Zaleucus. Solon. Lycurgus.
Numa. Moyses. Amor de cælo.

Megacos. **R**Es est momenti maximi!
Propter quam consulo vos,
Viri consultissimi!
Reviviscite! audite me!
Confusa est tota Megacosmi familia,
Jus fâsque calcatur, & regnat licentia:
Debita legibus exulare coacta est reverentia,

Theatrum exhibit
bet Antiquarium,
& Statuas Legislatorum.

Totum

Totum terrarum orbem occupat Babylonia,

Malum, quod premit, cernite

In Imagine. *

* Exhibitio agri vastati.

A R I A.

1.

Olim, ah! olim hic ager florebat,

Densissima seges in eo ridebat:

Illata est horreis meis

Pinguissimi tritici maxima vis;

Modò, quis credat, quòd olim magnorum

Immenso excultus labore virorum,

Et falsis à tot, & à tantis,

Rigatus sudoribus ager tu sis?

2.

Ager, non ager, sed grande dumetum!

Quale de te erit Coeli decretum?

Cur recreet gelido rore?

Cur fertilem imbrem effundat in te?

Munera ipsa in damnum vertentur,

Zizania, spinæ, urticæ alentur:

Silvesces, & loci horrore

Allecti dracones cubabunt in te.

Agite, viri, audiam oracula:

Consultate de remedio:

Necessaria est reformatio.

Zoroastres. Per quæ quid nascitur,

Per eadem servatur, & reparatur.

Zaleucus. Abiectos resume ligones, ac sarculos:

Sic ager purgatur.

Solon. Suademus, quod fecimus,

Bbbbb 3

Cùm

Cum Legislatores

Suæ quisque Provinciæ fuimus.

Zoroastres. Populi Reges pro Diis habento!

Ex hac lege Zoroastres Persas excolui,

Zaleucus. In legum cura Reges subditis præluento!

Sic ego Zaleucus Locrensis præfui.

Solon. Judices legum vindices inexorabiles sunt!

Sic ego Solon Arcopagitas institui.

Lycurgus. Horrorem scelerum Liberi cum lacte bibunto!

Ita Lycurgus Spartanos,

Numa. Religionem omnes summa religione colunto!

Ita Numa formavit Romanos.

A R I O S E.

Numa. Religio, Religio

Est frænum populorum:

Lycurgus. Puerorum institutio

Est disciplina morum:

Solon. Utrique benè consulit

Acerbitas pænarum:

Zaleucus. Acerbitas nil proficit,

Si reus es culparum,

In aliis quas plectis:

Si Rex es inculpabilis,

Zoroastres. Si Rex es venerabilis,

Solon. Si Rex es formidabilis,

Omnes tres. Coronam tibi nectis!

Lycurgus. Si pueros emendaveris,

Numa. Si Deos exaltaveris,

Uterque. Ad nutus plebem flectis.

Zoroastres. Regentum veneratio,

Solon. Nocentium punitio,

Cum

Zaleucus.

Zaleucus. Exemplum Principum,
Numa. Respectus Numinum,
Lycurgus. Puerorum educatio
Omnes. Est orbis Reformatio.

Megacos. Bona, viri boni,
 Sed lenta præscribitis remedia,
 Nec habitura effectum,
 Quam commendet constantia.
 Omnia, quæ suastis,
 Ex his Decalogi tabulis excerpstis:
 Omnia populo meo adhibui,
 Et quid profui?

A R I A.

1.

Ut taurus, si velis domare,
 Mox incipit cornu jactare,
 Nec diu sub onere gemit:
 Assurgit, recalcitrat, fremit,
 Et excutiet jugum à se:
 Sic gens mea furens surrexit in me.

2.

A primo hoc malum parente,
 Heu! nimis serpenti credente
 In posteros coepit grassari,
 Ut nemo se ferat ligari:
 Ex legibus vivere stat,
 Quas spes, & cupido, & impetus dat.

Megacos. Siccine? ergò tu jubes desperare me?
Moyſes. Despera de te: consilium à coelo expete,

*Ecce!

*Ecce! exhibet se imago primæ Ecclesiæ: * Exhibito.

Inde exemplar accipe.

Longus est labor ligonibus, & sarculis agere:

Ignem Amor, ignem venit in terram mittere,

Per ignem agrum purgavit celerrimè,

Amoris inflammatio

Fuit legum omnium instauratio,

Fuit orbis reformatio!

Megacos. Quò raptor? quid video?

Amor. Ita: Amoris inflammatio

Est orbis reformatio:

Et frustra Legislatores, ac leges multiplicatis,

Nisi legem *Amoris* renovatis.

A R I A.

I.

Lex Amoris observetur:

Amor legis mox sequetur,

Et *Amorem cultus*:

Multæ leges, nullæ leges!

Nisi diligantur Reges,

Non est cultor multus.

2.

Leges ligant, & ligati

Pretiosæ libertati

Graves sunt catenæ;

Sed tu ama te ligantem:

Torquem habes te ornantem,

Suaves erunt pænæ.

Megacos. Benè est: Politica abite consilia!

In uno habeo omnia:

*Ecce!

Ut

Ut mundo benè sit, lex Amoris servetur,
LEGISLATOR AMETUR!

A R I A.

^{1.}
Ametur!

Amari meretur:

Et DEUS,

EST DOMINUS MEUS,

Dominus OPTIMUS.

Dominus MAXIMUS:

Ametur! meretur!

Ex hac Amoris regula

Tota familia

Megacosmi reformetur!

^{2.}

Amor formavit me:

Amor reformet me!

Fecit, ut magnus sim,

Ut pulcher sim,

Ut dives sim:

Faciat, ut bonus sim!

Formavit me:

Reformet me!

PUNCTUM II:

ET OMNIA!

SCENA I.

Franciscus. Orlandus.

Franciscus. **S**uspice Domine, benè facis, suspice, quàm nos Do-
minus amet! poterátne optari serenior nox, &
Cccccc nostræ

nostræ contemplationi idonea magis? * *Orland.* Rapit oculos pavementum aurô tam fulgido dives: mens, quæ sit interior palatii opulentia, ex ista specie arbitratur. Vah! ut sordet terra, dum coelum aspicio! *Franc.* Nunquam huc usque aspexeras? *Orland.* Non rarò utique, sed nunquam sic. Ultra delectationem, quam visui splendor umbris temperatus facit, percepi nihil; scilicet quia non alius, quàm pecoris, aspectus erat: hodie sensus voluptatis in animum penetrat, & varios affectus ciet pios, devotos, dulces. *Franc.* Nempe Astronomiâ, vel Astrologiâ hodie armavit oculos tibi, & stellarum magnitudinem, distantiam, figuram, virtutes, motum acutiùs prospicis? *Orland.* Nihil me ista vanitas afficit. Quid mihi cum Urâ, vel Lyra negotii? quid cum Cassiopea? quid cum capite, vel cauda Draconis? quid in Leonis, aut capri domo? exucca vocabula congerunt blaterones, quæ gustum titillant nihil. Tu si *voces mysticas* inculcas mihi, quanquam sit cortex durior, tamen cum fregi nucem, nunquam est vanus labor: nucleus se offert mihi vel mannâ suavior. Recordor, quæ audivi, iterumque audio clamorem validum à tot linguis, quot stellæ micant: clamant omnes: **QUIS UT DEUS IN SE!** quis ei potentiâ, quis sapientiâ, quis magnificentiâ par? clamant: **QUIS UT DEUS ERGA TE?** tibi enim (non sibi) tibi hanc struxit Regiam, si amas: ama! *Franc.* Proficis, Orlande, proficis, & nactus es ingenium *scholæ Amoris* aptum. Amemus ampliùs! stimulosque addamus stimulis, donec socordia expugnetur, & totum cor *seuni Amori* dedat. *Orland.* Adsum! quod agis, age, Magister bone! ars summa artium est **ARS AMORIS**: unam si didicero benè, satis est. *Franc.* Igitur adverte animum mihi, & ad quæsitâ responde clarè. Quæro: quid est amare? *Orland.* Amare (si *de amore rationali* loquimur, non *de sensuali*) est alteri *benè velle*, atque ita *mutua benevolentia* amicitia dicitur: hoc intelligo. *Franc.* Et quid est alteri

* Exhibetur cœlum stellatum.

benè velle? *Orland.* Nimirum velle serìò, ut *absit malum*, quod ille odit, & *adsit bonum*, quod ille cupit: sic interpretor. *Franc.* Rectè. Sed quis est major, aut minor amor? *Orland.* Sine dubio magnitudo amoris pretium majus aut minus habet tum à *quantitate* & *qualitate boni*, quod alteri cupio, tum à *mensura fervoris*, quo curo: non benè judico? *Franc.* Omninò benè. Jam scimus, quid sit amare: quæro, num sit in te facultas amandi? *Orland.* Experior sanè: nam multis *benè volo*, & *serventer volo*. *Franc.* Et *rationabiliter vis*? *Orland.* Existimo sanè. *Franc.* Ex quibus rationibus? *Orland.* Duæ movent: Alios amo, *quia sunt*, quales opto: alios, *quia cupio*, ut *sint*, quales velim. *Franc.* Ita se habent res in amore humano, qui *purè rationalis* est, nihilque sensuali commixtus: nunc *ad Divinum* assurge. Dic: non est DEUS, qualem optare prudenter potes? *Orland.* Est, utique est! quid enim in DEO deest, quod sana ratio æstimabile judicet? Et quid requirat servus in Domino, quod non in DEO reperiam? brevis, sed evidens discursus est vel voces intelligenti: quidquid amabile est, à DEO est, ergò DEUS *super omnia* amabilis est. *Franc.* Ergò tu ama DEUM, *quia est IN SE*, qualem optas: ita amas *Amore benevolentiae*! Ama DEUM, *quia cupis*, ut sit *ERGA TE*, qualem vis: ita amas *Amore concupiscentiae*! uterque Amor præceptus est, & alterum alter fovet, veluti si vivos carbones congeris. *Orland.* Intellego: carbones *incentiva amoris* appellas, quorum infinitam congeriem *duæ particulae* comprehendunt *QUIA*, & *UT*: ama; *quia* talis est: ama, *ut* talis sit, qualem sapienter cupis. Optima synopsis est de doctrina Amoris. *Franc.* Granum sinapis voca: sed conteri debet, ut exerat vim, quâ in animam admirabili pollet. Audi: quidquid amas in quoquam, & quidquid amare potes, aut *principium*, aut *medium*, aut *finis* tuorum *votorum* est: si amas Regem, *quia* promovit te, *principium* amas: si amas patronum, *quia* adjuvit te, *medium* amas: si amas uxorem, *quia* delectat te, *finem* amas. Sed qui divisi in

hominibus sunt *amoris tituli*, in DEO se omnes uniant: DEUS Creator tuæ felicitatis principium est, DEUS Redemptor medium, DEUS regnans finis, objectum, quies, consummatio, omnia! O DEUS MEUS, ET OMNIA! in quot nihil divagamur, cum extra te *aliquid* quærimus, nisi à te, & propter te! Orland. DEUS principium, DEUS medium, DEUS finis votorum est, DEUS OMNIA! Pater mi! novum se lumen infert animo, lumen ingens, lumen nondum equidem Soli par, & omnes tenebras pelens, attamen jucundum lumen, ac veluti ex mille stellis compositum! Franc. Utemur ad profectum: verum in partem fructus Moronus etiam, atque Landinus veniant. Ecce prodit.

SCENA II.

Franciscus. Orlandus. Landinus.

Landinus. **V**icisti Pater! en! ignorantia, & contumacia stratzæ tibi ad pedes jacent. Here, meam tibi salutem debeo, qui in hanc scholam duxisti me! sit mihi coelum testis, plus unâ horâ in hac eremo de DEO didici, quàm triginta, quos vixi, annis. Vixi autem? fui, non vixi! nam quæ temeritas est, *vitam inutilem* vocare vitam? aut si cui utilis fuit Landini vita, Landino certè non fuit. Ah! nunquam didici amare DEUM: igitur nec DEO, nec mihi vixi! quid prodest vixisse aliis? optima pars vitæ in nugis periit: jacturam immanem feci! Orland. Landine, quis te urget spiritus in hæc lamenta? Franc. Spiritus Amoris urget. Maeste animo, fili, reparare jacturam didicit, qui amare didicit. Land. O si reciperes in disciplinam, Pater! docilem spondeo discipulum tibi, & saltem latronis æmulum. O Coelites, quale prodigium vidi! jacet Moronus adstrictus cruci, & amat vincula, qui tot alios vinxerat: jacet immersus lacrymis, quibus commissa scelera eluat. Orland. Antiquæ ferociæ nihil notas? Land. Vix coeperat homini explicare Ægidius præ-
sente

sente me puncta contemplationis à te proposita, vidi virum exardescere vultu, inflammari oculis, palpitare corde, rumpi singultibus, in suspiria cum uberrimo fletu solvi. Heu! ingemiscebat: qualis fuit DEus erga me, qualis est, qualis erit? Ille nullius indigus, ab æterno felix, vastissimum nihil benevolè circumspexit, & in profundissima abyssso sepultum intuens amavit me: in hanc lucem protraxit: dedit vitam, ut haberet, à quo amaretur: & ego amori furorem reddidi, contemptum, scelera! Ille, quem pro primo flagitio flammis poterat æternis adjudicare, huc usque per admirabilem patientiam tolerat, & expectat, dum tandem amare velim: & ego patientiã abutor in contumaciam! Ille, si vel nunc incipiam amori aptare cor, promittit, me sibi charum æternum fore: & ego durus delibero, num adeò amans DEus redamandus sit mihi! *Franc.* Et tibi isti affectus placent? *Orland.* In latrone sunt admirandi. *Land.* Mihi vis stuporis discerpit pectus, & pudor in fugam egit. *Franc.* Cessa, obsecro, nam aures crucias! tam blandi actus non loquantur poenitentem heroicum. Quid fit, Ægidi?

SCENA III.

Personæ omnes.

Ægidius. **L**Eo, Pater, in agnum mutavit se! *Franc.* Malum audio: nec enim ut ponat ferociam Moronus, volo, sed ut vertat in se: poenitentiam iracundam sibi solidus Amor postulat. Solve vincula homini, & in antiquam dimitte silvam: qui in affectibus amor sistitur, non amat diu! solve! abeat! *Moronus.* Imò arctius stringar. Francisce per illum, quem amas tu, quique me amat, DEum, obsecro, adnumera me tuis bonus, & vestem Amoris dona! *Franc.* Audistis superbiam loqui? inter Seraphinos jam sibi locum, & nomen arrogat, qui ante horam princeps latronum fuit. Effrons! tantine tibi affectus sterilis, &

Ccccc 3

aliquot

aliquot lacrymulæ videri possunt, ut satisfacisse te pro tot criminibus tantillo dolore credas? *in ordinem poenitentium* si postulasses recipi, forsitan admissem: inde gradus est ad sublimius vitæ genus, cum alæ creverint. *Mor.* Da veniam, Pater, homini in rebus Divinis rudi! in potestate sum: ex arbitrio impera! *Franc.* Displicet mihi, ita placidum videre te: in iram te poenitens Amor urgeat, si solidus Amor est: secus suspicor, quod te magis, quam DEUM ames: nam cur alias parceres tibi? *Mor.* Heu me! novum hoc crimen est, dedisse locum suspicioni tam horrendæ! abite exuvia belluinæ! *Franc.* Iterum erras miser! serva tibi ferinam vestem, ne obliviscaris citò nimis, quod fueris fera. *Mor.* Ecce obsequor! quid adhuc imperas? *Franc.* Pro fera te posthac tracta, & malè habe. *Mor.* Optima sententia est: sic explicas, quid sit *lenta mors*, cujus me reum pronuntiasti. Eja, irascere, Morone tibi, & in te vindica offensas DEI, quem, quod ames, jactas. *Franc.* Si seria ira est, in tres regulas jura: prima est: FUGE, quidquid jucundum carni est! *Mor.* Fruantur, per me licet, innocentes innocentibus deliciis: ego peccator sum! *Franc.* Altera: FAC, quidquid DEO acceptum credis, utcunque tibi molestum sit! *Mor.* Qui odit molestias, poenitentiam odit: ego peccator sum! *Franc.* Postrema: FER alacriter, quidquid malorum aut DEUS inimiserit, aut mundus, orcusve inferet. *Mor.* Patientia poenitiæ soror est: peccator sum! Ergò noxia libertas vale! quidquid blandiri sensibus potest, vale! ad molestias, ad ærumnas, ad crucem me Amor damnat: peccator sum! fugere, facere, ferre, quidquid Amor imperat, ligna sunt, ex quibus hæc crux componitur: Salve dilecta crux! *Franc.* Isti affectus, Morone, placent: jam *hodie mecum eris in paradiso!* poenitentia nomen austerum habet: res jucunda est, modò ab Amore formetur. Eja! mecum omnes in Paradisum! hora monet, prælucent stellæ, dulcissimum contemplantibus thema, fortissimum Amoris incitamentum est, DEUS MEUS, ET OMNIA!

NIA! DEum videbimus. Separemur! suam cuique stationem designabit Ægidius: suum cuique lumen suppeditet DEus. DEUS IN SE, intuerè Ægidi: DEUS ERGA TE, considera Morone! DEus principium tuum, attende Landine! DEus medium tuum, pondera Orlande! DEUS FINIS MEUS, ET OMNIA, hæc Francisci contemplatio erit. Subduco me vobis, ut alius redeam. Ægid. Et nos diuidimur, ut per Amorem arctius jungamur. Franc. Imò priusquam abeo, clamore concordi Amorem de cœlo vocemus. Dicamus omnes: Domine, tu scis, quia amo te: da, ut ampliùs amem! Omnes. Amo! da, ut ampliùs amem! Franc. Jam quisque recolat animo thema suum cum viva fide! Ægid. DEUS! Mor. DEus meus! Land. Meum principium! Orland. Meum medium! Franc. Meus finis, & omnia! Silentium! ... sequitur occupatio in admiratione, & amore. Ægid. DEUS, in quatuor litteris quantus describitur! Mor. DEUS MEUS! meum dum voco, Dominum agnosco! Land. MEUM PRINCIPIUM! recordor, à quo sim, quod sum! Orland. MEUM MEDIUM! intelligo, per quem vigeat spes salutis meæ! Franc. MEUS FINIS! nomino centrum, in quo est quies cordis mei! Silentium! ... nunc locus, & libertas affectui sit. Ægid. O DEus, ens entium! Mor. O Domine! Land. O Factor meus! Orland. O Redemptor! Franc. O DEus! ô Domine! ô Factor! ô Redemptor! ô Centrum meum! ô mihi OMNIA DEus meus! utinam tot cordibûs amare te possim, quot Stella te mihi prædicant! ô linguæ cœli, clamate altiùs, ut audiant magnalia DEI, surdastrî homines audiant, & intelligant, quòd non sit ei similis DEus! Ægid. Intelligant, & mirentur! Mor. Mirentur, & adorent! Land. Adorent, & obediant! Orland. Obediant, & laudent! Franc. Laudent, & ament! ament ex toto corde! quia solus amabilis est! Ægid. Ament ex tota mente, quia solus DEus est! Mor. Solus Dominus! Land. Solus Altissimus! Orland. Solus Sanctus! Franc. Solus potens, solus

lus sapiens, solus bonus, solus dives, solus pulcher, solus iustus, solus misericors, solus fidelis, solus liberalis, solus magnificus, solus immutabilis, solus immensus, solus immortalis, solus omnia! omnia! omnia! O desere, quod aggravat, corpus anima mea! altiùs evola! .. Equidem pennæ defunt: sed vos ô montes, alter alteri superimponite vos, ascendam! neque desinam currere, donec vel ad cœlum pertigero, vel cœlum ad me descenderit, ut ei, quem amo, jungar! *Ægid.* Et me quò rapis Amor? absorptus in se Spiritus melleo mari mergitur! *Mor.* Sic benè! liquefcit Amor in dolorem! ô dulcis dolor! ô lacrymæ suaves! ô vita acta pessimè in servitio non Divino! *Land.* Redeundum ad principium est: Principium meum DEUS! rape me tibi! *Orland.* O quæ video exempla Amoris tui erga me, DEUS mi! medium meum, via mea DEUS, tene me, ne exerrem à te! *Franc.* Jo! teneo dilectum meum! teneo, nec dimittam, donec benedixerit mihi! *Ægid.* O Superi, quale spectaculum! *Franc.* O DEUS! *Orland.* O cœlum! *Mor.* O visio! *Franc.* O DEUS meus! *Land.* O felix Anima! *Franc.* O DEUS, & omnia! *Ægid.* O Pater mi, Pater mi! Amor te in Seraphinum mutavit. *Orland.* Miranda vis! *Land.* Vis amabilis! *Mor.* Optanda vis!

* Sacra Stigmata imprimuntur.

MEDI-